

«Epistemiske Objekter» af Jens Thygesen, Keramik, KHiO, 2022

Forknudrede tanker

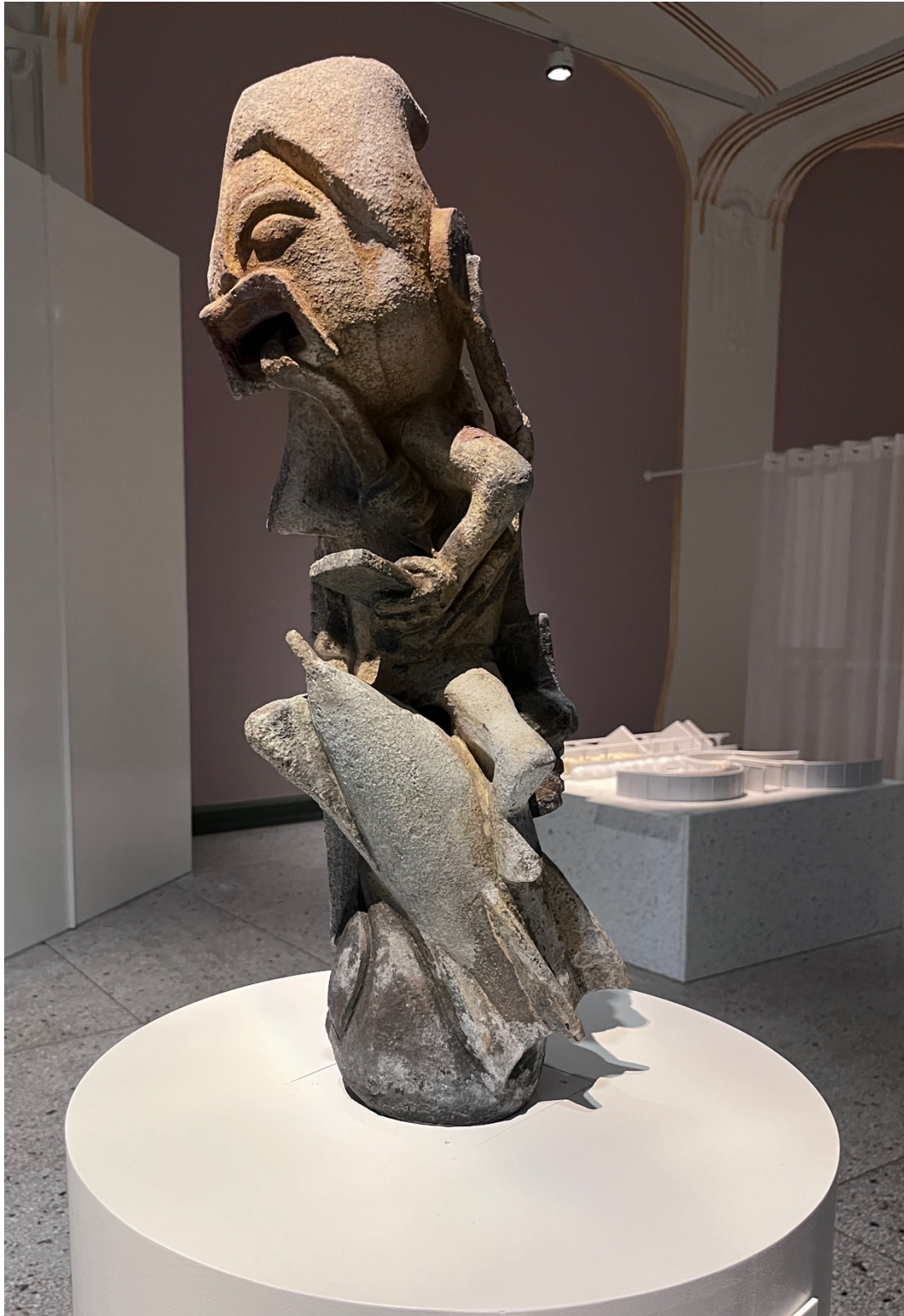
Jeg bliver nemt optaget af de store spørgsmål i menneskets eksistens her på jorden. Men når jeg forholder mig til dem, er jeg godt klar over, at jeg ikke har en jordisk chance for at besvare dem. Jeg tænker stort, og ender ofte ud ad blinde veje. Men alle blinde veje fører i dette tilfælde til Rom, og kunsten trives i det blinde punkt, hvor tankerne ikke kan forklares. Det er dét punkt, hvor tankerne slår knude, og fantasien tager over som den drivkraft, der skal sætte kursen mod land.

Leret er min tætteste samarbejdspartner, og det er til leret, hvor jeg betror mine forknudrede tanker. I min proces er hænderne den eneste afstand mellem tanke og ler, og den er ikke stor. Jeg skitserer ned i leret, for det er sådan jeg har det bedst. Med en vild og rask hånd giver jeg frirum til de umiddelbare tanker, der frit kan boltre sig i leret. Når mine hænder arbejder, flyder tankerne. Jeg tænker på alt og ingenting, og lader leret og formen modne op til mit videre arbejde. Nu sætter jeg tempoet ned, og begynder at overveje form og samtidig fabulere over de ting, der skulle vise sig i formen.

Frem fra leret springer finurlige former og fortællinger. Nogle af en antropomorf karakter og andre mere kantede og mekaniske. Jeg søger altid at skabe en indre forbundenhed i formen, der har til hensigt at skabe balance og lukke formen sammen om sig selv, og sin egen fortælling.

Muffelbrændt, rakubrændt og glasurbrændt keramik bliver i et sammenspil med andre materialer, til de byggeklodser jeg bygger mine objekter op med. Byggeklodser der alle bidrager med hver deres særprægede udtryk og fortælling. For jeg vil dyrke, hvad jeg ser-som en manglende opmærksomhed mod tingene i sig selv. Jeg vil fjerne fokus fra idéen, der til tider kan overskygge og forhindre fantasien i at deltage. Vende blikket tilbage mod kunstværket, der kan få lov til at stå ved sin ret, til at have egen fortællerstemme.

Specielt muffelbrændingen har en vigtig plads i mit virke. Denne teknik, hvor keramikken brændes sammen med organisk materiale i en lukket beholder (læs muffel), har en umiddelbar og ærlig effekt på keramikken, som jeg er dybt fascineret af. I et sammensurium mellem glasur, ler og organisk materiale, danner muffelbrændingen en overflade i keramikken, der bedst kan beskrives som en kropsliggørelse af ”tid”.

Antropomorf Figur, Jens Thygesen, 2021, muffelbrændt stentøj, 66 x 25 x 25 cm.

Udstillet på Kulturhistorisk Museum, Oslo.

Titel på udstilling; *Kontroll – Forsøk på å temme verden*

En roterende maskine

Jeg finder inspiration overalt omkring mig. Det er narrativer der inspirerer mig. En verden man kan leve sig ind i, og som en scenisk fortælling kan plante sig selv midt i. Det er denne form for indlevelse, der kræver at fantasien får lov til at flyde, og give plads til at tankerne kan digte og danne egne narrativer. Det er ikke en følelse, men nærmere det, at have en platform at stå fast på. Et springbræt, der igangsætter den del af mennesket jeg mener er vores største force, vores evne til at relatere.

Gennem indtryk og oplevelser fra min egen hverdag, danner jeg narrativer ud fra simple og forenklede situationer. Jeg ser en charme i at beskrive en simpel ting, som f.eks. situationen hvor du kigger ned til bilmotoren, fordi bilen har sagt en sjov lyd. Dine øjne møder et uoverskueligt system af motordele i øst og vest. Du har ingen anelse om, hvad du skal kigge efter, for du er ikke uddannet mekaniker. Den tanke tager jeg med mig over i mit kunstneriske arbejde. Tanken forsvinder ned i leret, og kludrer sig sammen til den samme uoverskuelighed, i et nu keramisk værk. Ting kan opstå ud fra simple eksempler.

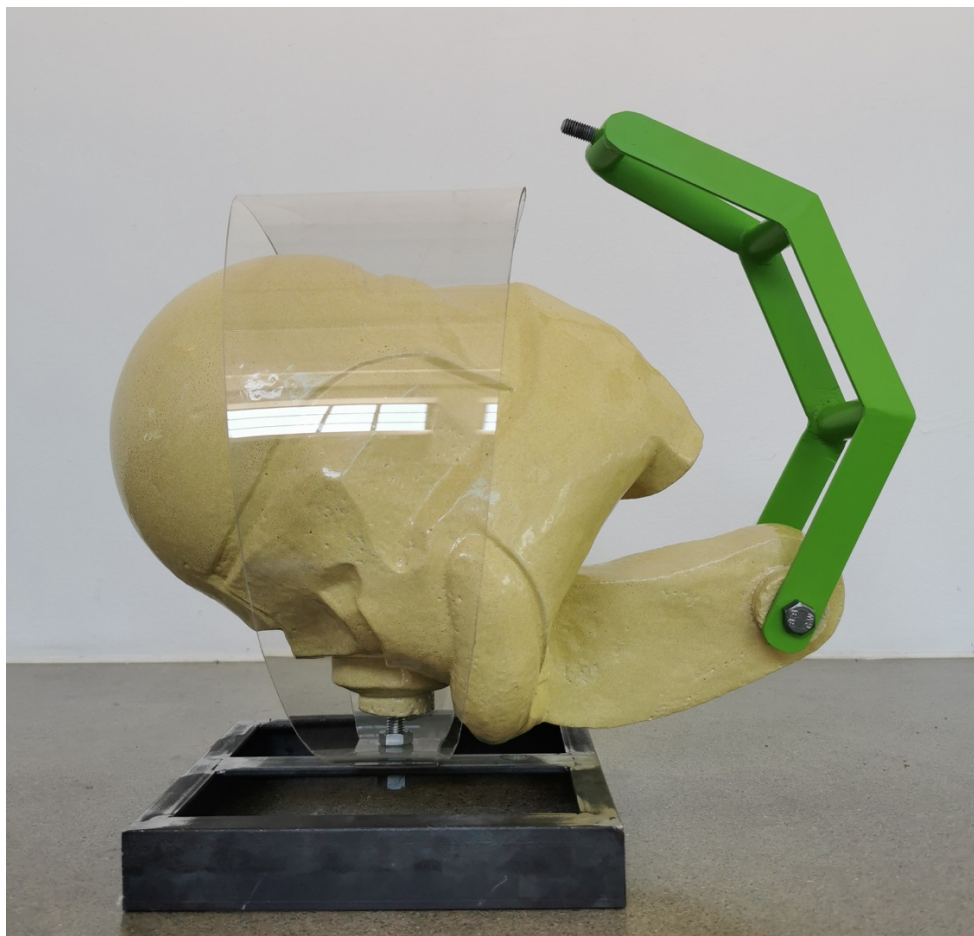
Modsat kan det selvsamme simple eksempel pakkes ud og kompliceres. Man kan f.eks. i stedet beskrive, hvordan René Descartes helt tilbage i oplysningstiden, plantede en dualitet i mennesket.

En dualitet der hævede os op over naturen, og fik os til at se den som en maskine, vi kunne udnytte til vores egen fordel. Det er nu den selvsamme maskine der siger sjove lyde, og når vi kigger ned på den for at finde en løsning, har vi så nogen anelse om, hvad vi kigger efter?

Det epistemiske objekt

I værkserien *Epistemiske objekter*, kigger jeg ned på maskinen. Navnet epistemiske objekter kommer af epistemeologi, også kendt som erkendelsesteori. Det er den gren af filosofien, der beskæftiger sig med den menneskelige erkendelse af verden (Den Dansk ordbog, 2018).

Objektet i denne sammenhæng, er den genstand vi projekterer vores erkendelse på. Som sagt kigger jeg ned på maskinen, men modsat René Descartes, tager jeg et irrationelt syn på maskinen. Mit syn er fyldt med fantasi og indlevningsevne.

Arbejde i proces til serien *Epistemiske Objekter*, Jens Thygesen, 2022.

Glaseret stentøj, lakeret stål og polykarbonat plade, 50 x 45 x 30 cm

Med en erkendelsesteori af fiktion, hopper jeg op i båden sammen med Ursula Le Guin, og gennem mit arbejde forestiller jeg mig en fremtid, der rent faktisk bygger på erfaring og viljen til forandring.

En fremtid, hvor vores teknologiske opfindelser ikke bygger på et grundlag for økonomisk vækst eller krig, men som «cultural carrier bags» (Le Guin, 2020) der skal viderføre og understøtter den verden vi er en del af.

For som Ursula Le Guin skriver i hendes essay *The Carrier Bag Theory of Fiction* (Le Guin, 2020).

«If [...] one avoids the linear, progressive, Time's-(killing)-arrow mode of the Techno-Heroic, and redefines technology and science as primarily cultural carrier bag rather than weapon of domination, one pleasant side effect is that science fiction can be seen as a far less rigid, narrow field, not necessarily Promethean or apocalyptic at all, and in fact less a mythological genre than a realistic one. » (Le Guin, 2020).

Vores forestilling om fremtiden behøver ikke at omhandle dystopiske tanker om kunstig intelligens eller apokalyptiske klimakatastrofer. Vores forestilling kræver dog, at vi tilsidesætter vores egne behov for at placere os selv i midten af verden. En decentrering, der placerer os på lige fod med naturen, en ikke-antropocentrisk tilgang til verden. Dette er en tankegang som jeg også finder i værker af kunstneren Sandra Mujinga. En tankegang som beskrives i denne citering fra Mujingas pressemeddelelse, til hendes udstilling *Spectral keepers*, på *The Approach* i London.

«For the artist, it is no longer a choice, for our collective survival as humans, we must decentralise and deprioritise our needs and understand ourselves as equals to the animals and the aliens. » (The Approach, 2021).

Digitale fodaftryk, kolonialismen og dataindsamling er nogle af de temaer Mujinga arbejder med. Men det jeg finder inspirerende, er hendes evne til at skabe sceniske installationer. Installationer der føles som var det et andet univers, og som får beskueren til at reflektere over dennes placering i dette. Som et springbræt der får os til at relatere.

Relationen og fiktionen

I mit arbejde med de epistemiske objekter, lukker jeg øjnene og forsøger at løsrive mine tanker fra virkeligheden. Jeg gør dette, i et håb om at få dem til at harmonere med det ubekendte.

Arbejde i proces til værkserien *Epistemiske Objekter*, Jens Thygesen, 2022.

Sølvglaseret stentøj og stål, 85 x 25 x25 cm

For mine epistemiske objekter er netop tanker om det ubekendte. De er den teknologi der ikke er blevet opfundet og den tanke der ikke er blevet tænkt. De er ikke enheder der kan defineres, men derimod fortællingen om fiktive enheder, der lige nu kun lever igennem vores fælles fantasi. Enheder der råber efter at have en funktion. En funktion der ligger lige på spidsen af tungen, men mangler den afgørende fornemmelse af virkelighed, der vil gøre dem til en realitet.

Fra serien *Epistemiske Objekter*, Jens Thygesen, 2022.

Glaseret stentøj og lakeret stål, 110 x 60 x 35 cm

Man kan sige at de epistemiske objekter er et udtryk for noget mekanisk-teknologisk, men ikke som vi kender det fra bilmotoren. For mellem de kantede og mekaniske former, opstår også amorfe former, der løsner op, deformerer og blødgøre formen som var det en krop i mutation. Der er noget iboende menneskeligt i de epistemiske objekter, som om de bygger på menneskelige erfaringer, eller erfaringer der tilnærmer sig det menneskelige.

Måden hvorpå vi relaterer til de epistemiske objekter bliver samtidig også fortællingen om, hvordan de relaterer sig til verden. Det er denne kraftfulde relation Ursula Le Guin beskriver i sit essay om «The Carrier Bag». En relation som filosofiprofessoren Arne Vetlesen, tager op i sin bog *Cosmologies of the Anthropocene*, og bruger til at udfordre det substans dualistiske verdenssyn, som jeg også berørte i analogien om bilmotoren. Han gør det blandt andre, gennem brug af filosofen Alfred North Whitehead, som citeres her;

«“The relatednesses of an event are all internal relations” [...]. Each relationship enters into the essence of the event; “apart from that relationship, the event would not be itself”» (Vetlesen, 2019).

Denne citering af Whitehead beskriver Arne Vetlesen som en direkte modstrid mod det substans dualistiske verdenssyn, og som at foreslå et paradigmeskifte fra materialisme til organisme (Vetlesen, 2019).

Selv kan jeg dog ikke udgive min stemme for at være så filosofisk og radikal. Hvad jeg i stedet kan, er at opfordre til at lukke øjnene for det vi ikke kan forestille os, og for et øjeblik, overgive os til fiktionen.

For igennem fiktionen vil der blive tilført en ny lyd. En lyd der vil flette sig ind imellem det kantede og mekaniske, det kolde og industrielle. En lyd, der hvis fantasien tillader det, ikke kræver at vi åbner op for at kigge ned til bilmotoren.

«It is a strange realism, but it is a strange reality.» (Le Guin, 2020).

Afslutning

Leret er min tætteste samarbejdspartner, så meget ved jeg.

Det er det sted hvor min fantasi har frit spillerum, og det er det sted jeg tyer til, når jeg forsøger at gribe alle de pudsige indfald, den kreative proces unægteligt bringer.

Jeg forsøger at gribe ubesvarlige store spørgsmål, og forestiller mig *Epistemiske objekter*, der igennem relationen og fiktionen kan blive til en fortælling, om en ikke-antropocentrisk fremtid. En fremtid, hvor vores teknologiske opfindelser ikke baserer sig på et system der tiltænker økonomisk vækst, men derimod opfindelser der forsøger at viderefører og understøtte den verden vi er en del af.

Opfindelser der deformerer det mekaniske og kantede, med amorfe og næsten antropomorfe former, som var de bygget på menneskelig erfaring, eller erfaring der tilnærmer sig det menneskelige.

Opfindelser der bliver drevet af en kraftfuld relation, i en opfordring om at lukke øjnene for det vi ikke kan forestille os, og bare for ét øjeblik overgive os til fiktionen.

Kildehenvisning

Epistemologi. (2018). I Den Danske Ordbog (16.4.2022, klokken 08:10). Lokaliseret på <https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=epistemologi>.

Le Guin, U. (2020). The Carrier Bag Theory of Fiction. (1 udg.). Ignota Books.

The Approach. (2021, 3. Marts). Spectral Keepers. The Approach.co.uk. <https://theapproach.co.uk/exhibitions/sandra-mujinga/press-release/>. (Hentet 17.04.2022 klokken 09:38).

Vetlesen, A. (2019). Cosmologies of the Anthropocene – Panpsychism, Animism, and the Limits of Posthumanism. (1 udg.). Routledge.